

KÖVICS GYÖRGY
Prof. emeritus
Debreceni Egyetem
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi
és Környezetgazdálkodási Kar
Növényvédelmi Intézet
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2294-0648>

TARCALI GÁBOR
tud. főmunkatárs
Debreceni Egyetem
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi
és Környezetgazdálkodási Kar
Növényvédelmi Intézet
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1871-5683>

30 ÉVES A TISZÁNTÚLI NÖVÉNYVÉDELMI FÓRUM

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (30. TNF) fennállásának 30. évfordulóját a Debreceni Egyetem (DE MÉK) Mezőgazdasági, Élelmiszertudományi és Környezettudományi Kara és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) közösen rendezett meg 2025 október 15-16-án Marosvásárhelyen. A három évtizede folyamatosan (az időkben háromévente nemzetközi szintre emelt) Növényvédelmi Fórumot 2025-től már évente rendezik meg. Következésképpen a 30. TNF egyben a 12. International Plant Protection Symposium (12-th IPPS) is volt.

1868-ban indult a Tiszántúli régióban a felsőfokú gazdasz képzés a legjobb és a mindenkor korszerű mezőgazdaság megteremtése érdekében. Ennek segítésére kezdtük el 1996-ban a TNF (IPPS) rendezvény sorozatát, amelynek célja a modern tudomány eredményeinek ötvözése az integrált növényvédelmi gyakorlattal (Integrated Pest Management, IPM), illetve az Ökológiai gazdálkodási rendszerek (Eco-Farming) növényvédelmével, amelyeket a jövőben is Debrecen városában kínálunk. Az elmúlt 30 év növényorvoslásának (1996-2025) fejlődéstörténetét nem lehet röviden áttekinteni. Ezért hívjuk fel a figyelmüket a 2021 végén megjelent "Növényorvos képzés Debrecenben" című könyvre, amely a TNF-ek (beleértve az IPPS-t is) történetének első 25 évét foglalja össze. A könyv elérhető a nemzeti szakmai könyvtárakban, és három nyilvános online adatbázisból ingyenesen letölthető: <https://mek.oszk.hu/22900/22916>

A TNF 30. évének összes Összefoglalója (Abstract-ja) elérhető itt:

https://drive.google.com/drive/folders/1QD4imC2znvRM98YFdc7J2YTU_9lNNTIy?usp=sharing

Kulcsszavak: Tiszántúli Növényvédelmi Fórum, TNF, International Plant Protection Symposium, IPPS, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhely, EMTE, IPM, ökológiai gazdálkodás

THE TRANS-TISZA PLANT PROTECTION FORUM IS 30 YEARS OLD. The 30th anniversary of the Trans-Tisza Plant Protection Forum (30th TNF) was jointly organised by the Faculty of Agricultural, Food and Environmental Sciences of the University of Debrecen (University of Debrecen) and the Sapientia Hungarian University of Transylvania (EMTE) on 15-16 October 2025 in Târgu Mureş. The Plant Protection Forum, which has been held continuously for three decades (raised to an international level every three years during the period), will be held annually from 2025. Consequently, the 30th TNF was also the 12th IPPS (International Plant Protection Symposium).

In 1868, higher education for farmers was launched in the Trans-Tisza region to create the best, always modern agriculture. To help with this, we started the series of TNF (IPPS) events in 1996, the aim of which is to combine the results of modern science with Integrated Pest Management (IPM) and the plant protection of organic farming systems (Eco-Farming), which continue to be offered in the city of Debrecen in the future. The history of the development of plant medicine (1996-2025) in the last 30 years cannot be briefly reviewed. That is why we call your attention to the book "Plant Doctor Training in Debrecen", published at the end of 2021, which summarises the first 25 years of the history of TNFs (including IPPSs). The book is available in the national professional libraries and can be downloaded free of charge from three public online databases: <https://mek.oszk.hu/22900/22916>

All Abstracts of the past 30 years are available here: https://drive.google.com/drive/folders/1QD4imC2znvRM98YFdc7J2YTU_9lNNTIy?usp=sharing

Keywords: Trans-Tisza Plant Protection Forum, TNF, International Plant Protection Symposium, IPPS, Hungarian University of Transylvania, Târgu Mureş, IPM, Eco-Farming

Prológus

Tudnunk kell, hogy ezek a szakmai konferenciák a legkvalifikáltabb szakemberek körét érintik, akiket ma már általánosan „növényorvosoknak” nevezünk, s amellyel kiegészül az a racionális

törekvés, amely illeszkedik a „humánorvos” – „állatorvos” – „növényorvos” logikai sorozatba, és amely nemcsak névhasználatában, de ismeretanyagának mélységében is ekvivalenciát kíván teremteni a három szakma területein. Ennek szolgálatában állnak: a növényvédő szerek (peszticidek) három forgalmi kategóriába sorolása (I., II., és III.), amelyek tükrözik a szükséges felelősséget és ismeretanyagot.

Az I-es forgalmi kategóriába sorolt, a termesztett növényt védő kémiai anyagok, „*növényi gyógyszerek*” (bár ezt a kifejezést még ízlelgetnünk kell!), és amelyet *növényorvos* írhat fel *növényorvosi vényt* (akár elektronikusan is), és a termelő gazdával létesített szerződéses kapcsolatban viseli a felhasználás szakszerűségének felelősségét is!

A „*növényorvos*” kifejezést először Degen Árpád orvos botanikus¹ használta először 1924-ben, majd a történelmi változások során többen, többször is próbálták azt meghonosítani (Grenczer Béla, Urbányi Jenő, majd Surányi János², aki a Budapesti Műszaki Egyetem dékánjaként tett a „Növény orvosi képzést szolgáló tagozat” létesítésére előterjesztést 1943-ban³, majd Kövessi Ferenc (1944) sürgette ennek megvalósulását, de a háborús viszonyok miatt a kezdeményezések nem perfektuálódtak. Dohy (Göllner) János (1945-1946) ezt követően elsőként fogalmazta meg a növényorvos képzés indokoltságát, a célkitűzéseket, a feladat- és munkaköröket, azonban ezen 25 oldalas dokumentum csak kéziratban maradt fenn.⁴

A részletekről bővebben is rendelkezésre állnak adatok, egészen a foglalkozásdoktori cím: „*dr. phytomed. univ.* vagy *dr. phytomed*) elismerési kezdeményezéseinek történetéig.^{5,6}

A hazai növényvédelmi konferenciák

Magyarországon három, a növényvédelmi szakterületet érintő, éves gyakorisággal rendezett szakmai konferenciát jegyzünk, ahol a kutatók, oktatók, specialista szakemberek bemutathatják új és időszerű kutatási területeik eredményeit, a gyakorlati szakemberek, növényorvosok, hallgatók pedig megismerhetik a kutatások irányvonalait, az új károsítók megjelenésének, terjedésének helyzetét és iránymutatást a védekezések lehetséges, környezetkímélő módszereire. A legrégebben működik (1954 óta) Budapesten a *Növényvédelmi Tudományos Napok* (NTN), amely minden év februárjában országos jelleggel, kétnapos programmal kerül megrendezésre: a 2024-es volt a 70. jubileumi alkalom. Évtizedekig az MTA elegáns épületében annak díszterme szolgált a plenáris előadások és a szakmai kitüntetések átadására, az utóbbi években már szerényebb külsőségek mellett a MATE Budai Campusában, de mindig „szívességi alapon” biztosítva a rendezvény helyszínét.

A *Keszthelyi Georgikon Növényvédelmi Fórum* minden év január közepén, két és fél napos programjával várja a növényorvosokat, 2026-ban már 35. rendezvényén.

A Nagyalföld–Tisántúl régióban a mezőgazdálkodásban betöltött jelentősége indokolja, hogy a gazdaságok növényorvosait, a terület országos szakmai irányítóit, ismert kutatóit, és – tematikájának megfelelően – legjobb előadóit lássa vendégül Debrecen, az agrármérnök képzés centruma 1996 óta folyamatosan, a 2025-ös évben már 30. alkalommal megrendezett *Tisántúli Növényvédelmi Fórumon* (TNF).

¹ N.N., „Degen Árpád” (Wikipédia, 2009) https://hu.wikipedia.org/wiki/Degen_%C3%81rp%C3%A1d

² N.N., „Surányi János (agrármérnök)” (Wikipédia, 2008) [https://hu.wikipedia.org/wiki/Sur%C3%A1nyi_J%C3%A1nos_\(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sur%C3%A1nyi_J%C3%A1nos_(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k))

³ BOGNÁR Sándor, „A magyar növényvédelem történe a legrégebb időkől napjainkig (1030-1980)” (Mosonmagyaróvár, Business Assistance, Kisalföldi Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, 1994) 1–783.

⁴ KAJATI István szóbeli közlés.

⁵ KAJATI István, „Növényorvos a horizonton: a magyar „növényorvos foglalkozás” megteremtésének története, mérföldkövei” in: Növényorvos képzés Debrecenben Tarcali Gábor, Kövics György, Radócz László, szerk. (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 28–45. <http://real.mtak.hu/138352/>

⁶ KÖVICS György és TARCALI Gábor, „A növényorvos foglalkozás-doktori cím, mint a növényorvosok szakmai elismerésének kiemelt fokozata, kezdeményezés” in: Növényorvos képzés Debrecenben Tarcali Gábor, Kövics György, Radócz László, szerk. (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 80–94. <http://real.mtak.hu/138352/>

Egy alapvetően bizonytalan gazdasági háttérű vállalkozás, szakmai rendezvény történetében a három évtizednyi működés számtalan önkéntes munkavégzésen, önzetlenül segítő munkatársak és hallgatók együttműködésén alapulhat. Az egyetem költségvetésében a Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (TNF), mint „költőshely” nem szerepelt ezért a Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért Alapítvány (NOFA)⁷ vállalta ezek gazdasági finanszírozását.

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum megalapításának gondolata egy jeles személyiségre, **Dohy** (Göllner) **János**ra emlékező rendezvény kapcsán merült fel, a Szent István Ünnepe (augusztus 20.) köré szervezett V. Farmer Expo szakmai társrendezvényeként, amelyre 1996. augusztus 19-én az Agrártudományi Egyetem aulájában került sor.

Az első Fórumon volt pályatársak emlékeztek meg Dohy (Göllner) János kórtanos tanárról, aki Pallagon kezdte pályafutását, majd Óvárra kerülve az 1956-os Forradalom utáni megtorlások megtörték a növénykórtan professzorának tanári életútját, és mellőzöttségben, sok-sok megaláztatásban volt része.⁸ Az Emlékezés plenáris ülésén Dohy Jánosról emlékeztek meg: Vinczeffy Imre: *“Dohy János életútja”*; Czímber Gyula: *“Dohy János az Óvári Akadémián a Forradalom időszakában”*; Sáringer Gyula: *“A félreállítottság időszaka Dohy János életében, Keszthelyen”*; és Szalay-Marzsó László: *“Dohy János az Ember”* című előadásaikkal.⁹

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum rendezvényeinek negyedszázados történelmét kellő részletességgel és gazdag fotóanyaggal illusztrálva jelent meg a *“Növényorvos képzés Debrecenben”* könyv egyik fejezeteként, amelyet az egyik szerző (és a kötet társszerkesztője), Kövics György János professor emeritus elismerésének alkalmából adtak ki 2021-ben, és amely áttekintette azokat a történelmi sarokpontokat, amelyek az egykori Növényvédelmi Intézet tanáráként, majd igazgatójaként alakították a felsőfokú növényvédelmi képzést egészen a “növényorvos” fogalom és képzési forma (MSc) kialakulásáig.¹⁰

Akkori dékánunk, Nagy Géza megnyitójában kiemelte: “Egyetemünk, a Növényvédelmi Tanszék és a Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért Alapítvány a mai *in memoriam* Dohy (Göllner) János üléssel és a Növényvédelmi Szakmai Nap eseményeivel emlékezik meg jeles kórtanos professzoráról.... **Dohy** – eredeti nevén Göllner – **János** (1905-1990)-ról van szó, aki Debrecenben a Gazdasági Akadémián éppen 70 esztendeje szerzett diplomát, s ugyanitt kezdte fizetés nélküli gyakornokként pályáját, majd 1938-ban nevezték ki rendkívüli tanárrá”.¹¹ Az első Tiszántúli Növényvédelmi Fórum további, a szakmai előadásairól részletes beszámolók készültek,^{12,13} a szakmai előadások összefoglalói pedig interneten is elérhetők.¹⁴ Életútjára, itt Debrecenben most is emlékeznünk kell, neves tanáraink életpályáit ismernünk kell! A Göllner – Dohy család három tanár generációja kapcsolódott a magyar felsőfokú agrárszakember képzéshez,

⁷ KÖVICS György, „Bemutatjuk a Növényvédelem Fejlesztéséért Alapítványt” Növényvédelem 1997 33(1) 47-48.

⁸ N.N., „Dohy János (növénypatológus)” (Wikipédia, 2021) [https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_\(n%C3%B6v%C3%A9nypatol%C3%B3gus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_(n%C3%B6v%C3%A9nypatol%C3%B3gus))

⁹ KÖVICS György, szerk. „Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap (1. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum)” Összefoglalók Debrecen 1996. augusztus 19. (Debrecen, DATE MTK – NOFA, 1996) 6 – 11. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1996.pdf

¹⁰ TÁRCALI Gábor, KÖVICS György, RADÓCZ László, szerk. „Növényorvos képzés Debrecenben” (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 1–424. ISBN 978-963-490-347-5 <http://real.mtak.hu/138352/>

¹¹ NAGY Géza (1996): „Köszöntő” in: szerk. KÖVICS György, Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap (1. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum) Összefoglalók Debrecen 1996. augusztus 19. (Debrecen, DATE MTK – NOFA, 1996) 5. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1996.pdf

¹² KÖVICS György és BOGNÁR Sándor, „Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap Debrecenben” Gyakorlati Agroforum 1996 7(1) 38.

¹³ KÖVICS György és TÓTH Elemér „Beszámoló a Dohy János Emlékezéséről és az I. Tiszántúli Növényvédelmi Fórumról (Debrecen, 1996. augusztus 19.)” Növényvédelem 1996 32(12): 648–649.

¹⁴ Kövics György, szerk. „Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap (1. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum) Összefoglalók, Debrecen 1996. augusztus 19.” (Debrecen. DE MÉK – NOFA, 1996) 1–51. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1996.pdf

ezért a *Gerundium* ugyanezen lapszámában külön megemlékező írást teszünk közzé a Göllner – Dohy család generációkon átívelő, a mezőgazda képzésben kiemelkedő, debreceni gyökerű jeles professzorainkról.¹⁵

Az Első Nemzetközi Növényvédelmi Konferencia (1st International Plant Protection Symposium, 1st IPPS) (= 2. TNF), 1997. augusztus 18-19.

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum Szervező Bizottsága úgy határozott, hogy a hazai résztvevők mellett a nemzetközi kapcsolatok bővítését is bevállalja, nemzetközi szakmai szimpóziummá szélesítéssel. Így indult el az International Plant Protection Symposium (IPPS) sorozat: 1997-től kezdve minden harmadik évben a TNF egyben IPPS-ként, azaz nemzetközi szinten, angol (és magyar nyelven) kerül megrendezésre. Mindezen sorozatot fenn is tartottuk 2023-ig, amely egyben a 10th IPPS is volt, 2024-től (=29. TNF, 11th IPPS) azonban már *innét minden TNF rendezvényünk egyben nemzetközi is lesz!* Kezdetben szinkrontolmácsolással, majd az angol nyelvi ismereteink szélesedésével párhuzamos kétnyelvűséggel (angol előadás – magyar diavetítés, illetve *vice versa*), később már jórészt angolul, „bátortalanabb előadóink” anyagait kétnyelvű Összefoglalók/Abstracts füzetekben jelentettük meg. Az utóbbi években már angol nyelven, internetes konferenciát is tartottunk, melybe számos ország előadója és hallgatója kapcsolódhatott be – a Debreceni Egyetemen 2021 óta folyó, angol nyelven képzett külföldi növényorvos hallgatóinkkal (MSc, PhD) egyetemben.

Az első nemzetközi rendezvényünkön a mintegy 120 résztvevő között olyan külföldi személyek voltak jelen, mint Anselmi, N. (Department of Plant Protection, University of Tuscia, Viterbo, Italy), Bockelman, H. (USDA/ARS, Small Grains Research Laboratory, Aberdeen, Idaho, USA), Brown, W.M. (Colorado State University, Fort Collins, Colorado, USA), Carnero Hernandez, A. (Instituto Canario de Investigaciones Agrarias, Tenerife, Spain), Čamprag, D. (University of Novi Sad Faculty of Agriculture, Novi Sad, Yugoslavia), Deadman, M.L. (Department of Agriculture, The University of Reading, U.K.), Furlan, L. (University of Padova, Padova, Italy), Gruyter, J. de (Dutch Plant Protection Service, Wageningen, The Netherlands), Heineger, U. (Swiss Federal Forset Research Institute, Birmensdorf, Switzerland), Hill, J.P. (Colorado State University, Fort Collins, Colorado, USA), Lopez Martinez, M. (Universidad de Sevilla, Sevilla, Spain), Johanna Z. Marcinkowska (Warsaw Agricultural University, Warsaw, Poland), Merwin, I. (Cornell University, Ithaca, NY., USA), Ocete Rubio, E. (Universidad de Sevilla, Sevilla, Spain), Rosenberger, D.A. (Cornell University-Hudson Valley Laboratory, Highland, NY, USA), Vannini, A. (Department of Plant Protection, University of Tuscia, Viterbo, Italy), Vánky Kálmán (Universität Tübingen, Germany), Velasco, V. (Colorado State University, Fort Collins, Colorado, USA), Wesenberg, D. (USDA/ARS, Small Grains Research Laboratory, Aberdeen, Idaho, USA) és Zamorski, C. (Warsaw Agricultural University, Warsaw, Poland). A kiemelt külhoni és magyar személyiségekkel szoros kutatói együttműködése volt akkoriban a Növényvédelmi Tanszék oktató-kutatóinak.¹⁶

Mindenki által kedvelt – és azóta is rendszeres, elmaradhatatlan – a közös fotó készítése a résztvevőkkel, amely 1-1 példányát minden résztvevő magával vihet, és ezek ma már sokszor „történelmi pillanatok” őrzői, közöttük olyanoké, akik már nem lehetnek velünk...

¹⁵ KÖVICS György, „A Göllner – Dohy család három generációjának szerepe a mezőgazdák képzésében” *Gerundium*, 2025 16(3-4) 18-27. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2025/3-4/2>

¹⁶ BOGNÁR Sándor és KÖVICS György, „Az Első Nemzetközi Növényvédelmi Konferencia (II. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum) Debrecenben” *Gyakorlati Agroforum* 1997. 8 (13) 45.

Az első sorban áll (világoskék zakóját kezében tartva) Vánky Kálmán (1930-2021) világhírű erdélyi magyar orvos – üszöggomba kutató, aki plenáris előadásában az „Üszöggomba taxonómiai kutatás a nagyvilágban és Magyarországon” címmel tartott előadást, továbbá egy “Üszöggomba Kutatás Magyarországon” szekciót is vezetett. Az időközben elhunyt üszöggomba specialistáról tanóráinkon, mint a szűkebb szakmánk egyik, világhírnévre szert tett példaképéről rendszeresen

Az Első Nemzetközi Növényvédelmi Szimpozium (1st IPPS, 2. TNF) résztvevői, 1997

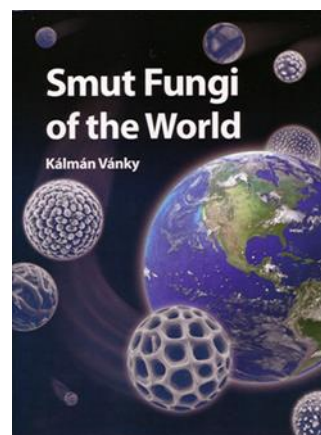
megemlékezünk!¹⁷ A „több mint 50 év üszöggombáknak szentelt munka és szórakozás csúcspontja (Vánky)”, munkáját önmaga ekként jellemezte.

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum sajátosságai

A helyes megrendezési időpont és helyszín megtalálása

A TNF időpontját az agrárszakemberek munkáihoz igazítva a Szent István Ünnephez kapcsolódó augusztus 20. körüli *Farmerexpo* idejéről az őszi gabona vetések utáni időkre (október vége – november eleje) helyeztük át.

A megfelelő helyszínt is megtaláltuk: szinte minden esetben a *Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB) Székházában* tartottuk a TNF-et. Ennek helyiségei, a díszterem idális méretű és technikai felszereltségű a plenáris ülések megtartásához. A poszter szekcióhoz, valamint a délutáni három parallel szekcióhoz is megfelelő termék állnak rendelkezésre, amelyekben a résztvevők szabadon választhatnak – az érdeklődésüknek megfelelő előadásokból. A növényvédelmi diszciplínáknak megfelelően Növénykórtani, Növényvédelmi állattani és Herbológiai – Integrált növényvédelmi szekciókban

Vánky Kálmán: A világ üszöggombái. Angol monográfia, 2012-ben jelent meg 1458 oldalon, 2800 fekete-fehér fotóval és 650 rajzzal (Kiadó: APS Press)

¹⁷ KÖVICS György és MIKULÁS József, „In memoriam Vánky Kálmán (1930-2021). Elment az üszöggomba-kutatás világhírű székes-magyar tudósa. Megemlékezés.” Növényvédelem 2022. 83 (N.S. 58) (1) 42–44. https://drive.google.com/file/d/19FN2tzDFPJG1ZFDRKy0aQye2t0Wo_qx/view?usp=sharing

vannak a 15 perces előadások és hozzászólások – a felkért levezető elnökök személyének határozottságától függően – pontosan, vagy kisebb csúszásokkal, de betartva a tervezett program „menetrendjét”.

A plenáris ülések legmeghatóbb záró eseménye 2011-től a „Gulyás Antal-émlékérem a Növényvédelemért” kitüntetés átadása, és az ünnepelt vetített képes laudációja az elismerést kapott munkakásságának bemutatásával, és az „emberi portré”-hoz szorosan kapcsolódó pillanatok felvillantásával. Különösen a fiatal hallgatók, de a kollégák is így ismerhetnek meg kiemelkedő szakmai példaképeket.

Ezt követően minden alkalommal fotó készül a résztvevőkről, amelyek a fiatalság álló alakos formáit együtt őrzik meg a „régebben fiatalok” vonásaival.

A közös ebéd tekintélyt sugárzó akadémikusokkal, tanárokkal, kutatókkal és gyakorló növényorvosokkal együtt az étkező ifjúság számára a nemzedékek közötti párbeszédet, a szakmai érdeklődés formálódását is jelenti.

Elmaradhatatlan esti program a fogadásokon részt venni, akár a DAB Tudósklubjában, akár az Agrár Étterem különtermében rendezték, fehér asztal mellett, oldott hangulatban. Alkalmasint a fogadás előtt rövid orgonahangversenyt hallgatni a Megtestesülés-templomban (pl. Kovács Szilárd orgonaművész koncertje 2010-ben) vagy megtekinteni egy szakmai fotókiállítást (dr. Pintér Csaba természet- és mikrofotóival Debrecenben /2017/ vagy az EMTE-n, Marosvásárhelyen /2025/).

Ugyancsak üde színfoltja a debreceni Fórumnak, hogy a TNF második napjára szakmai kirándulással egybekötött, kulturális élményeket is adó programot kapcsolunk.

A TNF rendezvényekről a helyi média rendszeresen beszámol, az országos szakmai lapokban (Növényvédelem, Agroforum, Mezőhír, Erdélyi Gazda) számos belső és külső kolléga készít beszámolót, hogy az olvasóik szélesebb köre is értesüljön a konferenciák fontosabb témáiról, előadásairól, a fókuszba kerülő értékes témákról, a védelmi lehetőségek sokszínűségének lehetőségeiről. Ezen beszámolók rendszerint tárgyilagosan, lényegi kiemelésekkel számoltak be a növényorvos szakmát érintő technológiai újdonságokról, új károsítók megjelenéséről, a fejlesztések irányairól, melyek korrekt, szakszerű környezetbe ágyazottan, és nem „piaci marketing” előadásként hangzottak el. Az utóbbi években – a társadalmi elvárások igényeinek változásaival összhangban (peszticid terhelés csökkentése, az integrált szemléletű növényvédelem (Integrated Pest Management, IPM) hangsúlyozásával: károsító előrejelzési módszerek pontosítása, attraktáns vagy repellens anyagok, irányzatok preferálása a fejlesztésekben – kerültek előtérbe. Ezek mögött jogos tendenciák figyelhetők meg: „minél kevesebbet ártsunk a környezetünknek”! Az ökológiai termesztés lehetőségei is megjelentek a TNF konferenciákon, amely azonban egyfajta alternatívát kínál ugyan, de ez nem cserélheti le a józan peszticid-használatot a mezőgazdasági termelési gyakorlat egészében! Emellett bizonyos EU-előírásoknak való megfelelési elvárások („European Green Deal”, 2020-tól)¹⁸, amely a széndioxid-kibocsátás azonban folyamatosan szűkíti a növényorvosok eszköztárát még akkor is, ha a növényvédelemben hatékony beavatkozásokra nem ad érdemi alternatívákat! Emellett az EU politikájának kapkodó rögtönzése (Orosz-Ukrán háborús konfliktusra adott politikai „válaszok”, energetikai trendek irrealitásai, az Ukrajnában EU-tiltólistákon szereplő peszticidek élelmiszer-biztonsági kockázatainak negligálása stb.) megkérdőjelezi a prioritásokat és a célok megvalósíthatóságának realitását.

Hol találhatók meg a TNF éves kiadványai?

A regisztrált résztvevők minden alkalommal megkapják a nyomtatott kiadvány 1-1 példányát. Egy alkalommal a 6th IPPS anyagai 2012-ben DVD formában jelent meg. A nyomtatott

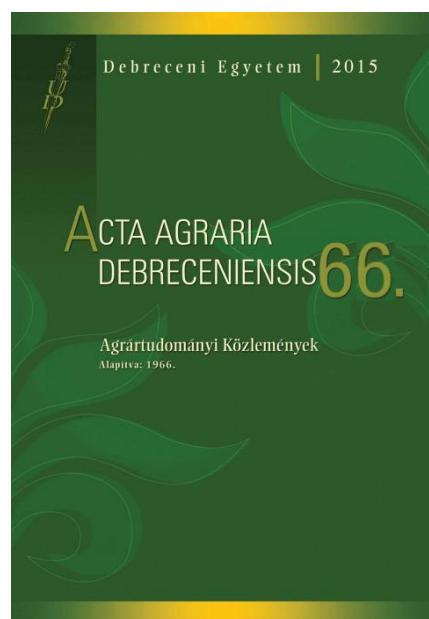
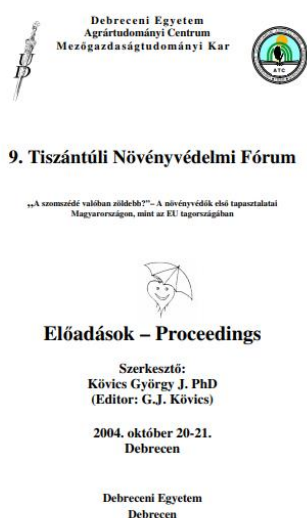
¹⁸ N.N., „Az Európai zöld megállapodás”, 2024,

https://hu.wikipedia.org/wiki/Eur%C3%B3pai_z%C3%B6ld_meg%C3%A1llapod%C3%A1s

anyagok (kötelesspéldány szabály szerint) beküldésre kerültek az Országos Széchenyi Könyvtárba, valamint elhelyeztük azokat egyetemünk, karunk, saját intézeti könyvtárában, illetve 1-1 példányt megőrizzünk a NOFA könyvtárában is.

A 30 év során minden alkalommal készült egy részletes Programfüzet és Összefoglaló kiadvány (külön-külön, vagy egybe szerkesztve), amelyek különböző formában és tartalommal jelentek meg. Ezek a Tiszántúli Növényvédelmi Fórum – Archivum oldalán minden évre vonatkozóan megőrzésre kerültek és letölthetők.¹⁹

Az 1996-2000 időszakban egy oldalas összefoglalók (Abstracts) formában, 2001-2008 között „Proceedings”, míg 2009-től a „*Journal of Agricultural Sciences 2009/ Supplements*” kiadványaiként²⁰, 2010-2017 között pedig az „*Acta Agraria Debreceniensis*” különszámaiként, Voltak olyan évek, amikor az „*Acta Agraria Debreceniensis*” *Külszámait*-ként megjelentek a teljes értékű, lektorált publikációk, azonban sajnálatos módon a folyóirat utólagos rendezése során számozási tévesztések is történtek.²¹

A 2004-es és a 2015-ös Proceedings kiadványok fedlapja

2018-tól a további kiadványaink – takarékosági megfontolásból – a „Programfüzet és Összefoglaló” / „Programme and Abstract”-ként, amennyiben az IPPS anyagát tartalmazta, akkor kétnyelvűen, egy - egy oldalas összefoglalókkal jelentek meg.

A TNF 30 évének kiadványai (Összefoglalói, Abstract-jei) archiválásra kerültek és elérhetők itt is:

https://drive.google.com/drive/folders/1QD4imC2znvRM98YFdc7J2YTU_9lNNTIy?usp=sharing

¹⁹ N.N., „A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum Archiv anyagai 1996-2023” (Debreceni Egyetem MÉK Növényvédelmi Intézet honlapja, 2023) <https://mek.unideb.hu/archivum-tiszan-tuli-novenyvedelmi-forum>

²⁰ György J. KÖVICS and István DÁVID, eds. 5th International Plant Protection Symposium at University of Debrecen (= 14. TNF) hold on 20-22 October, 2009 and full papers were published originally under „Journal of Agricultural Sciences 2009/ Supplements” emended to “Corresponds to Acta Agraria Debreceniensis (AAD) No. 39 in 2010 came out delayed as No 39 (2010): Special crop protection issue Published November 10, 2010”

²¹ Az „*Acta Agraria Debreceniensis*” számozási tévedéseit a saját Archivum honlapunk releváns számainak fedlapjain korrigáltuk, így a *helyes hivatkozásokhoz ez a javított (emended) honlap használható*: <https://mek.unideb.hu/archivum-tiszan-tuli-novenyvedelmi-forum>. Az „*Acta Agraria Debreceniensis*” oldalain ezek a számozási anomáliák nem lettek kijavítva, de kereshetők itt: <https://ojs.lib.unideb.hu/actaagrar/issue/archive>

Tekintettel arra, hogy a TNF negyed századának évenkénti története – gazdag képanyag kíséretében a „Növényorvos képzés Debrecenben” egy hosszabb fejezetében olvashatók²² anélkül, hogy minden év jellegzetességeit kiemelnénk, jelen írás kereteiben csak néhány jellegzetes pillantról tudunk csak megemlékezni...

A 3. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (1998. november 4-5) fő motívumát a 130 éves az agrár-felsőoktatás Debrecenben – A környezeti változások növényvédelmi hatásai jelentették. Megemlékezés hangzott el az akkor negyed százada, fiatalon elhunyt *Ubrizsy Gábor* (1919-1973) Kossuth-díjas akadémikusról²³, aki 1941-ben ugyancsak Debrecenben kezdte szakmai pályafutását a Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémia Növénykórtani Tanszékének tanársegédjeként, aki a későbbiek során botanikus, herbológus, fitopatológus, a magyarországi növénykórtan meghatározó személyiségévé vált, az újjá szervezett (MTA) Növényvédelmi Kutatóintézet első igazgatója is volt.

Elhangzottak izgalmas előadások a klímaváltozás és az ezzel (is) összefüggő új károsítók megjelenéséről.²⁴

A 4. TNF (1999. november 3-4.) rendkívül izgalmas témakörének „Géntechnológia a Növényvédelemben” megvitatásra olyan előadókat sorakoztatott fel, akik a „pro” oldalon állva (Dudits Dénes), vagy a lehetőségeket a „realitások” nézőpontjából szemlélve (Király Zoltán, Heszky László), de a „kontra” véleményt megfogalmazó, a biológiai konzekvenciákra is figyelmeztető előadóig (Darvas Béla) ütköztették a nézetkülönbségeiket. Egy másik, 2006-os TNF-en Bardócz Zsuzsanna és Pusztai Árpád a GM növényekből előállított élelmiszerek kockázatbecslése még mindig a szubsztanciális ekvivalencia (a lényegi megfelelés, egyenértékűség) tudományosan nézve hamis elvén alapul. Kísérletesen igazolták, hogy a Roundup-Ready GM-szójából származó transzgenikus DNS átkerülhet az ember emésztőrendszerében honos baktériumba is.

A „kérdéskör” vitája – egy időre –nyugvópontra jutott a transzgenikus (GM) növények termesztésének alkotmányos tiltásával, 2012-től az új alkotmányunk a GMO-mentességet imperatív szabályként határozza meg, azaz törvényi vagy rendeleti szinten sem lehet ettől eltérni. Ugyanakkor kissé disszonáns az, hogy az állattenyésztés import alapanyagai (takarmánykukorica, szója) mégis GM takarmányok etetésére (is) rákényszerül. A GM takarmányt fogyasztó állatok tejét, húsát, tojását nem kell jelölni, de igény van az „inverz (fordított) jelölésre”, a GMO-mentesség címkézésére a garantáltan GMO mentes élelmiszerhez való hozzáférésre (választási lehetőség), amely piaci előnyünkre is válhat.

Az ötödik (=2nd IPPS) Fórumunkhoz (2000. szeptember 7-8) tíz országból közel 40 külföldi résztvevő is társult. Ez már nem az Agrártudományi Egyetem, hanem a januárban megalakult Debreceni Egyetem szervezeti változásai miatt az Agrártudományi Centrum keretei között folyt. A konferencia a növényvédelmi szaktanácsadás helyzetét tekintette át, ahol a birtoknagyságok kialakulása (családi gazdaságok vs. nagy termőfölddel rendelkező agrárvállalkozások) még erősen labilis állapotban volt. A másnapi kirándulás a már átalakulóban lévő (elsorvasztásra ítélt, kissé túlméretezett) szakirányítás megismerésével kezdődött (Borsod-

²² KÖVICS György, SZARUKÁN István, DÁVID István, RADÓCZ László és TARCALI Gábor, “A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (TNF) negyed százada (1996-2021) és a kilenc Nemzetközi Növényvédelmi Fórum a Debreceni Egyetemen (9 International Plant Protection Symposium, IPPS at UD)” in szerk. TARCALI Gábor, KÖVICS György, RADÓCZ László „Növényorvos képzés Debrecenben” (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 128–176. <http://real.mtak.hu/138352/>

²³ Bognár Sándor, „25 éve hunyt el Ubrizsy Gábor Kossuth-díjas akadémikus” in: KÖVICS György (szerk.) 130 éves az agrár-felsőoktatás Debrecenben – A környezeti változások növényvédelmi hatásai. (3. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum) Összefoglalók (Debrecen 1998. november 4-5.) 4–5. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1998.pdf

²⁴ KÖVICS György, szerk. “130 éves az agrár-felsőoktatás Debrecenben – A környezeti változások növényvédelmi hatásai (3. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum) Összefoglalók (Debrecen 1998. november 4-5.) 1–77. https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1998.pdf

Abaúj-Zemplén-megyei Növényvédő Állomás), majd érintette a világörökség részét képező Aggteleki Cseppkőbarlangot, ahol rövid túrán ismerték meg a résztvevők a sztalagtit (függőcseppkő), a sztalagmit (álló cseppkő) és a sztalagmát (cseppkőoszlop) jellemzőit és kialakulását.

A 2001-es (6.) TNF-en a plenáris ülésen hallhattuk Király Zoltán akadémikust, akit a magyar növényi kórélettani iskola megteremtőjeként tartunk számon, és akit 2000-ben a Debreceni Egyetem díszdoktorai (*honoris causa*) közé választott.²⁵ Király rendszeres résztvevője volt a TNF rendezvényeinek, mint ahogyan Klement Zoltán bakteriológus is, aki a hiperszenzitív reakciótól független növényi védekezési mechanizmusról tartott előadást.

Neeves vendégeink a többi résztvevővel együtt élvezték Kelet-Magyarország szépségeinek felfedezését is a szakmai kirándulásaink során, Gyomán a Kern Nyomda felkeresése, vagy a Holt-Körösi hajókázás során a reliktum amerikai mocsári ciprusok (*Taxodium distichum*) látványa és a Szarvasi Arborétum napsütéses őszi nyugalmanak élvezete volt emlékezetes (2002). 2003-ban Tokajban a jól ismert *Botrytis cinerea* gomba-fertőzés, a hely ökológiai sajátosságai, az aszúszem-képződés és a borkészítés folyamatának megismerése, végül a Hétszőlő Pincészetben a „végtérmekek” kóstolása volt a program. 2004-ben a Tuzson János Botanikus Kert (Nyíregyháza) és a Bátorligeti Ósláp meglátogatása nyújtott feledhetetlen élményeket. Karcagon látogatást tettünk (id.) Hubai Imre ökológiai gazdálkodónál, valamint Nagykörűben a *Monilinia fructicola* első hazai (karantén) előfordulásának helyén (2006) a cseresznye híres termőhelyén és a cseresznye fajtagyűjtemény felkeresése adott sokunknak új élményeket (2011).

Tudományos Ülés Prof. Szarukán István 70. születésnapja tiszteletére

A 10. TNF (2006) előkonferencia eseményen entomológusok (rovarászok) és tanítványok találkozója volt. Bognár Sándor, Tóth Miklós, Bürgés György, Kuroli Géza, Csóka György, Darvas Béla egykori munkatársak emlékező előadásaikkal, egykori tanítványok, valamint a debreceni kollégák köszöntötték Őt a jeles alkalomból.²⁶ Lám, az évek múlásával még hosszú idő adatott a tanárnak, entomológusnak a TNF elnökének, majd tiszteletbeli elnökének a kutatói munka meghosszabbítására, szakmai elismerések, kitüntetések átvételére, legutóbb a 90. életéhez

Mocsári ciprusok a Holt-Körösben, Szarvas, 2002; Tokaj Hétszőlő Pincészet előtt a 2003-as TNF kiránduló csoport

²⁵ KÖVICS György, “Emlékezés Király Zoltánra (1925-2021) a Debreceni Egyetem honoris causa doktorára” in szerk. TARCALI Gábor, KÖVICS György, RADÓCZ László „Növényorvos képzés Debrecenben” (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 374–385. <http://real.mtak.hu/138352/>

²⁶ BOZSIK András és KÖVICS György, „Köszöntés. Szarukán István egyetemi tanár 70 éves” Növényvédelem 2006, 42 (1) 49–50. https://real-j.mtak.hu/23761/1/novenyvedelem_2006_1.pdf

közeledvén 2025. március idusán a földművelésügyi miniszter tüntette ki őt az „Életfa Emléklakett arany fokozat”-ával.²⁷

Visszaemlékezések jeles elődeinkre

Konferenciáinkon Bognár Sándor professzor úr²⁸ rendszeresen megemlékezett a szakmánk nagy elődeiről, akiknek tudományos munkássága nem merülhet a feledés homályába, így Dohy Jánosról (1996), Ubrizsy Gáborról (1998), Sajó Károlyról (2001), Entz Ferencről (2002), illetve az akkor 100 éve született szakemberekre emlékeztetett: Berend Istvánra, Csorba Zoltánra, Olgyay Miklósról és Szelényi Gusztávra (2004), vagy Csokonai Vitéz Mihály költőre és mikológusra (!) (2005).

De mások is fontosnak tartották a visszaemlékezéseket Vörös Józsefre (2001), Tuzson Jánosra (2004), Huzián Lászlóra (2010), Liphay Bélára (2011), Horváth Gézára (2023), Sipeki Balás Gézára (2024) vagy a Magyar Tudományos Akadémia Növényvédelmi Kutatóintézete fennállásának jubileumi, 125 éves ünneplésére (2005). Bognár Sándortól professzor baráti személyétől 2011-ben nekrológban kellett elbúcsúznunk.²⁹

A „Gulyás Antal-emlékérem a Növényvédelemért” kitüntetés alapítása és kitüntetettjei

A Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért (Közhasznú) Alapítvány (NOFA) és a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Hbvm-i Területi Szervezete (Kamara) 2011. szeptemberében megalapította a közös Kitüntetési Bizottságot, amely a növényvédelem terén kiemelkedő teljesítményt nyújtó, példaértékű személyiségek erkölcsi megbecsülését kívánta az elismerés létesítésével erősíteni.

A kitüntetés (emlékérem, oklevél és kitűző) adományozására évi egy alkalommal kerül sor, lehetőség szerint ünnepélyes keretek között, melyet kiváló oktatók, kutatók, gyakorlati szakemberek nyerhetnek el.

A Kitüntetési Bizottság tagjai: dr. Szarukán István kuratóriumi elnök, dr. Kövics György titkár, dr. Dávid István tag (NOFA) dr. Kiss László elnök és dr. Tarcali Gábor titkár (Kamara).

A 2010. évi nagylétszámú résztvevő a 15. TNF-en a DAB Székház nagyterme mögött készült közös fényképen

²⁷ KÖVICS György és TARCALI Gábor, „Prof. emeritus dr. Szarukán István az Életfa Emléklakett arany fokozatának kitüntetettje” Növényvédelem 2025, 86 [N. S. 61]:5 223–225.

²⁸ N.N., „Bognár Sándor (mezőgazdász)” Wikipédia, 2023
[https://hu.wikipedia.org/wiki/Bogn%C3%A1r_S%C3%A1ndor_\(mez%C5%91gazd%C3%A1sz\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Bogn%C3%A1r_S%C3%A1ndor_(mez%C5%91gazd%C3%A1sz))

²⁹ BOZSIK András, „Bognár Sándor (1921-2011) emlékezete”

Dr. Tóth Oszkár az első kitüntetett "Gulyás Antal-émlékérem a Növényvédelemért" elő- és hátoldala, rajta a nevének és a kitüntetés évének vésetével

A kitüntetést dr. Gulyás Antal emlékezetének megőrzésére hozták létre, aki a debrecen-pallagi akadémia növényvédelmének jeles professzora volt, és több mint harminc éven az agrárszakemberek oktatásában és a tudományos kutatásban ért el kimagasló eredményeket. Tevékenységének elismerésül 1978-ban a Debreceni Agrártudományi Egyetem az egyik első díszdoktorává avatta.³⁰

Gulyás Antal fiatal tanár az 1920-as években a Gazdasági Akadémián (Debrecen-Pallag)

1975-ben a Debreceni Agrártudományi Egyetem növényvédő érdeklődésű hallgatói csoportja megalakította a "Növényvédelmi Kör"-t, melyet 1984-ben a jeles professzor születésének 100. évfordulóján a "Hallgatók Gulyás Antal Növényvédelmi Köre"-nek nevezték el.

A Gulyás Antal-émlékérem³¹ kitüntetést a következő kollégák kapták meg, a növényorvos közösség elismeréseként:

Tóth Oszkár mikológus (2011), Adányi József növényvédő mérnök és Szepessy István kórtanos professzor (2012), Szarukán István entomológus professzor (2013), Szabó László herbológus (2014), Dobos Irén növényvédő mérnök-tanár (2015), Dienes Gyula növényvédő mérnök, állomásigazgató (2016), Kajati István növényorvos, első országos kamarai elnök (2017), Kiss László c. egyetemi docens, Hajdú-Bihar vármegyei kamarai elnök (2018), Leskó István mádi szőlész-borász (2019), Pénzes Béla kertész, entomológus, professzor emeritus (2020), Tóth

Miklós c. egyetemi tanár, akadémikus, kutatóprofesszor (2021), Szőke Lajos herbológus, Növény- és Talajvédelmi Állomás igazgató (2022), Kövics György mikológus, kórtanos professzor emeritus (2023), Tarjányi József János herbológus, c. egyetemi docens (2024) és Tarcali Gábor kórtanos, országos kamarai elnök (2025).

A kitüntetés átadására 2011-től minden évben a TNF plenáris ülésein kerül sor, a kitüntetett laudációjának ismertetésével.

Covid-pandémia - A jubileumi 25-26. TNF (9th IPPS, 2021)

³⁰ N.N., „Gulyás Antal” Wikipédia, 2012 https://hu.wikipedia.org/wiki/Guly%C3%A1s_Antal

³¹ N.N., „Gulyás Antal-émlékérem” Wikipédia, 2023 https://hu.wikipedia.org/wiki/Guly%C3%A1s_Antal-eml%C3%A9k%C3%A9rem

A Covid-19 járvány miatt a 2020. év őszi eseményt el kellett halasztanunk, így a 25. és 26. TNF (=9th IPPS) összevontan kerültek megrendezésre. Több külföldi résztvevő utazási akadályoztatása miatt a rendezvényt videokonferencia formájában, online módon is közvetítettük a DE MÉK Nagyterméből. Ennek teljes felvétele – két részre bontva – elérhető itt: *Plenáris Ülés – 1. rész* (Időtartam: 1h 40 min. 32 sec.) (<https://drive.google.com/file/d/1VzIMC3pQP79HtE50PJza60oXwG9RmLGG/view?usp=sharing>); *Plenáris Ülés – 2. rész* (Időtartam: 2h 13 min. 26 sec.) (<https://drive.google.com/file/d/154E15mrHTHmBOHsQkFzjnWrf2S1FZIfF/view?usp=sharing>).

Az átmenet időszaka

2022-ben, a TNF zavartalan működésének biztosítása érdekében a kiadványunkban a Szervező Bizottság elnökének dr. Tarcali Gábort kértük fel, a szervezési protokoll részleteit a titkár segítőjével, Biró Györgyivel hármasban pontosítottuk (feladatok, nevek, címek, felelősök, határidők). Ekkor már a plenáris előadók többségét Tarcali Gábor állította össze, azonban a kiadvány szerkesztését még ketten jegyeztük. A jól sikerült első napi szakmai program után másnap egy szép szakmai kirándulást tettünk. Ennek első állomásaként a korábbi herbológia tanártársunk, dr. Dávid István címzetes docens és felesége családi gazdaságának („Csiff-Land Kft. Farm”) kiválóan szervezett működését elégedettséggel vegyes ámulattal szemléltük meg Darvason. Dávid István gyakorló gazdává és növényorvossá vált! Egyetemi munkatársként személyében jó barátot, a konferenciánk kiváló társszervezőjét ismertük meg. Köszönet és hála érte! Az Intézetünk szakmérnöki oktatásában továbbra is besegít – kitűnő elméleti felkészültségét immáron gyakorlati tapasztalataival ötvözve.

Szabakigyóson megtekintettük a Wenckheim kastélyt, majd a Kondorosi Betyárcsárda ebédjét elfogyasztva, valamint Rózsa Sándor világának átélése után még várt ránk Gyulán a Várlátogatás és az Almásy-kastély Látogatóközpont felkeresése – igen tartalmas és jóleső fáradsággal tértünk meg kései időben Debrecenbe.

2023-ban és 2024-ben a Fórumokat (28. és 29.) Tarcali Gábor és Nagy Antal intézetvezetővel társszervezőként jegyezték, ebben Kövics György tiszteletbeli elnökként szerepelt.

Epilógus

A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum megrendezésének örömeit és gondjait az addigi Szervező Bizottsági elnök, prof. emeritus dr. Kövics György nagy bizalommal adja tovább – a folytatás, és természetesen új segítők és ötletek reményében – fiatalabb kollégáinak, dr. Tarcali Gábornak és dr. Nagy Antalnak, sikeres folytatást kívánva! A segítségére a háttérből, mint a tiszteletbeli elnökök egyike, számíthatunk a folytatóknak! Kövics György egyben megköszöni a munkatársainak, kollégáinak és hallgatóinak, valamint a NOFA-nak a segítő együttműködést a Tiszántúli Növényvédelmi Fórum sikeres szervezésében!

Az ünnepi, 30. találkozó különlegessége, hogy a Tiszántúli Növényvédelmi Fórumot (=12th IPPS) nem Debrecenben, hanem a *Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem* (EMTE) meghívására és társszervezésében Székelyföldön tartották meg, a Marosvásárhelyi Karon 2025. október 15-16-án. Ennek a felhívása és részletei megtalálhatók itt: <https://konferencia.unideb.hu/>

(30. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum, 12th IPPS, Marosvásárhely).³² Az esemény sikerességéről mind a román, mind a hazai média beszámolt.³³³⁴

³² N.N., „30. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum.” Agrofórum Online 2025. <https://agroforum.hu/programok/30-tisztantuli-novenyvedelmi-forum/>

³³ VERESS Éva, T., „Növényvédelmi Fórum Marosvásárhelyen a Săpientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen” Erdélyi Gazda 2025. (in press)

³⁴ N.N., „Harmincadik alkalommal rendezték meg a Tiszántúli Növényvédelmi Fórumot.” Agrotrend csoport 2025. <https://agrotrend.hu/hirek/30-tisztantuli-novenyvedelmi-forum-debrecenben/>